

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/82/2018
Identifikačné číslo spisu: 3715209634
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Veselá Zemaníková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3715209634.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Euro Continental Building a. s., so sídlom Zamarovská 37/200, 911 05 Trenčín, IČO: 46 410 376, proti žalovanému: Železnice Slovenskej republiky, so sídlom Klemensova 8, 813 61 Bratislava, IČO: 31 364 501, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne pod sp. zn. 16Cob/343/2016-532 zo dňa 28. novembra 2017, v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Trenčíne pod sp. zn. 16Cob/343/2016-534 zo dňa 29. októbra 2018, jednomyselne, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu o d m i e t a .
- II. Žalovaný m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom č. k. 14Cb/296/2015-497 zo dňa 4. októbra 2016 rozhodol tak, že žalobu zamietol a žalovanému priznal trovy konania.

2. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal, aby súd určil, že žalobca je vlastníkom stavebného objektu G. - železničného mosta v nžkm 155,506, stavebného objektu G. - železničného mosta v nžkm 155,894 a stavebného objektu G. - železničného mosta v nžkm 154,622, všetko v k. ú. S.. Následne podrobne popísal vyjadrenia účastníkov konania, predložené dôkazy, čo považoval súd za preukázané, označil dôkazy uvedené v odsekoch 9 a 16 týchto dôkazov, citoval ustanovenie § 2 ods. 1 zákona č. 258/1993 Z. z. v znení účinnom do 30. novembra 2015, ustanovenia § 542 ods. 3 Obchodného zákonníka, § 10 ods. 3 zákona č. 92/1991 Zb. a uviedol, že železničná cesta je hromadnou cestou, čoho nevyhnutným dôsledkom je, že mosty sú súčasťou hromadnej veci a potom ako boli teda stavebné objekty ukončené sa stalo zrejším, že tieto budú slúžiť ako železničné mosty a stali sa súčasťou tej železničnej cesty, ktorej vlastníkom je Slovenská republika. Skutočnosť, že železničné mosty sú súčasťou železničnej dopravnej cesty, ktorej vlastníkom je štát, potom označil za takú, ktorá vylučuje, aby vlastníkom takýchto mostov bol žalobca. S poukazom na uvedené žalobu zamietol.

3. O odvolaní žalobcu (list v spise č. 506), ako odvolací súd rozhodol Krajský súd v Trenčíne,

rozsudkom sp. zn. 16Cob/343/2016-532 zo dňa 28. novembra 2017 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

4. V odôvodnení rozsudku podrobne popísal podania a po zistení, že odvolanie podal žalobca v zákonnej lehote, v odvolacom konaní postupoval podľa § 470 ods. 1 a 2 C. s. p. Uviedol, že s odôvodnením rozhodnutia súdom prvej inštancie sa s odkazom na ustanovenie § 220 ods. 2 C. s. p. stotožňuje a konštatoval, že z obsahu spisu nevyplýva žiadna námietka týkajúca sa rozsahu vykonaného dokazovania, ani určenia dôkazov, ktoré žalobca označil a konajúci súd sa s týmito dôkazmi vysporiadal. S námietkou žalobca o porušení ustanovenia § 215 ods. 1 C. s. p., sa odvolací súd nestotožnil a poukázal na kontext bodov 28-33, v ktorých odvolacie procesné námietky žalobcu označil ako nedôvodné. Nadväzujúc na bod 18 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie uviedol, že v zmluvách o dielo nedošlo k dohode o výhrade vlastníckeho práva žalobcu ako zhotoviteľa diela, ktorá dohoda mala byť viazaná na cenu diela. Zaoberal sa výkladom ustanovenia § 118 Občianskeho zákonníka a uviedol, že právny poriadok neobsahuje definíciu veci a že od nespôsobilosti veci vyplývajúcej z povahy veci, je treba odlišovať právnu nemožnosť veci stať sa predmetom občianskoprávneho vzťahu. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia, odvolací súd doplnil úvahu, že postavenie žalovaného upravuje zákon č. 258/1993 Z. z. o železničiach Slovenskej republiky, z ktorého ustanovení je zrejmé, že železničná dopravná cesta tvorí cesta určená na dopravu železničnými koľajovými vozidlami zahŕňajúca pevné železničné zariadenia potrebné na zabezpečenie železničných koľajových vozidiel a zariadenia na zabezpečenie bezpečnej železničnej prevádzky s poukazom, že železničnú dopravnú cestu tvoria súčasti uvedené v prílohe tohto zákona. Uviedol, že súčasťou železničnej dopravnej cesty sú okrem iných umelé stavby najmä mosty, priepusty, priechody a iné vedenia dráhy, tunely zakryté zárezy a iné povrchové vedenia, oporné múry a ochranné stavby proti lavínam a podaniu kamenia. S poukazom na zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach uviedol, že žalovaný je správcom majetku Slovenskej republiky, ku ktorému patria aj nehnuteľnosti, na ktorých boli postavené mosty. Odvolávajúc sa na ustanovenie obchodného zákonníka uviedol, že žalovaný bol a je správcom pozemkov, na ktorých boli mosty vybudované a je v postavení objednávateľa a vlastníka zhotoveného diela, pričom nie je rozhodujúce, či zhotoviteľ (OHL ŽS, a.s.) na vykonanie diela prípadne jeho časti použil inú osobu (§ 538 Obchodného zákonníka). Z uvedeného dôvodu tvrdenie žalobcu, že vlastníctvo k železničným mostom nadobudol originálnym spôsobom, preto označil za také, ktoré neobstojí. V súlade s citovanými názormi, rozsudok súdu prvej inštancie označil za vecne správny. O trovách konania rozhodol v súlade s ustanoveniami C. s. p., ale keďže žalovanému trovy v odvolacom konaní nevznikli, žalovanému žiadne trovy v odvolacom konaní nepriznal.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu, s vyznačenou právoplatnosťou dňa 15. januára 2018 podal dovolanie žalobca podaním zo dňa 9. marca 2018. Prípustnosť dovolania označil ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

6. Právnu otázku s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., ktorým preukazuje dôvodnosť jeho nároku označil dve otázky, či železničný most v zmysle občianskeho práva je vec a v prípade ak most je vecou v zmysle občianskeho práva, či žalobca vlastnícke právo k mostu nadobudol.

7. Na podporu dôvodnosti jeho žaloby, citoval dielo česko rakúskeho civilistu. Z. „Právo vlastnícke dle rakouskeho práva v systematickom poradku“ a ustálenú judikatúru, podľa ktorej most môže byť samostatnou vecou, ktorý záver nie je v rozpore s tým, že železničný most plní určité funkcie k železničnej dopravnej ceste, lebo železničná dopravná cesta je vecou hromadnou.

8. Podľa žalobcu, most by nemohol byť vecou samostatnou iba prípade, keby sa železničná dopravná cesta nepovažovala za hromadnú. Keďže ide o samostatnú vec, táto môže byť samostatne predmetom práv najmä predmetom vlastníckeho práva, držby ako a právnych úkonov. S poukazom na obsah jeho dovolania uviedol, že žiadny normatívny predpis v Slovenskej republike neustanovuje, že železničná infraštruktúra je vo výlučnom vlastníctve štátu a že ide o vec vylúčenú z právneho obchodu.

9. Uviedol, že jediný spôsob ako mohol žalovaný nadobudnúť vlastnícke právo k mostom je, ak by pozemky obstarala spoločnosť OHL ŽS, a.s. ako objednávateľ pre žalobcu ako zhotoviteľa a následne by

došlo k prevodu vlastníckeho práva k týmto mostom z OHL ŽS, a.s. na žalovaného. S názorom odvolacieho súdu, že žalovaný je v postavení objednávateľa a vlastníka zhotoveného diela, pričom nie je rozhodujúce, či zhotoviteľ OHL ŽS, a.s. na vykonanie diela použil inú osobu, sa žalobca nestotožňuje a považuje tento názor, za názor, ktorý je v hlbokom rozpore so základnými zásadami, na ktorých je záväzkové právo vybudované v obchodnoprávných a v občianskoprávných vzťahoch. Žalobca sa domnieva, že žalovaný nikdy nebol v právnom postavení objednávateľa mostov vo vzťahu k žalobcovi a fakt, že žalovaný je správcom majetku Slovenskej republiky neznamená bez ďalšieho, že obchodná spoločnosť OHL ŽS, a.s. obstarala pozemky, na ktorých sú zhotovené mosty pre žalobcu. Zo žiadneho právneho úkonu, podľa žalobcu nevyplýva na základe akého právneho úkonu obstarala obchodná spoločnosť OHL ŽS, a.s. takéto užívacie právo žalobcovi ako zhotoviteľovi, lebo z uzatvorenej zmluvy o dielo medzi žalobcom a spoločnosťou OHL ŽS, a.s. postúpenie akéhokoľvek užívacieho práva k pozemkom nevyplýva. Žalobca zastáva názor, že nebola splnená ani jedna z podmienok na aplikáciu § 542 ods. 1 Obchodného zákonníka, nakoľko nikdy nedošlo k ich odovzdaniu a prevzatíu OHL ŽS, a.s. v dôsledku platného odstúpenia žalobcu od zmluvy dielo č. S.. V zmluve o dielo nebola dohodnutá výhrada vlastníckeho práva v prospech žalovaného, alebo OHL ŽS, a.s., čo zodpovedá aj iným zmluvným ustanoveniam. S poukazom na uvedené skutočnosti, žalobca navrhol napadnuté rozhodnutie zmeniť tak, že súd určí, že žalobca je vlastníkom stavebného poriadku ako to uviedol v článku IV. jeho dovolania, prípadne navrhol rozhodnúť alternatívne a napadnutý rozsudok zrušiť.

10. Žalovaný sa k dovolaniu žalobu nevyjadril.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 35 C. s. p.) prejednal dovolanie žalobcu, po zistení, že bolo podané v zákonnej lehote za účinnosti C. s. p., oprávnenou osobu (§ 429 C. s. p.) a skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie prípustné.

12. Predmetom dovolania je vec rozhodnutá za účinnosti C. s. p. začatá podaním, návrhu dňa 31. januára 2014, teda za účinnosti O. s. p.

13. Ak nie je ustanovení inak, platí tento zákona aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti (§ 470 ods. 1 C. s. p.).

14. Konanie začaté do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo (§ 470 ods. 4 C. s. p.).

15. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti opravného prostriedku zodpovedá právne úprava prípustnosti.

16. Podľa § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie ak to zákon pripúšťa.

17. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak:

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. V danom prípade žalovaný označil prípustnosť dovolania ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ a § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

19. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu;
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená;

20. Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľ neuviedol žiadne rozhodnutie dovolacieho súdu, ktorým sa odvolací súd odklonil od ustavnej súdnej praxe a zároveň prípustnosť dovolania označil ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

21. Zo samotného znenia citovaných ustanovení o prípustnosti dovolania je zrejmé, že ustanovenia sa navzájom vylučujú, keďže ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. rieši prípad, keď sa súd odkloní od ustálenej súdnej praxe a ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. otázku, ktorá ešte dovolacím súdom v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená nebola.

22. S poukazom na citované ustanovenie, teda základnou otázkou pre posúdenie dôvodnosti dovolania bude, či o dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

23. Prípustnosť dovolania z týchto uvedených dôvodov má zaručiť, aby sporové konanie bolo založené na rešpektovaní rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít a nadväzuje na princíp uvedený v článku 2 C. s. p., podľa ktorého každý má právo legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodovaný v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít a ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, každý má právo legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Súčasná právna prax dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá doposiaľ nebola riešená a z toho dôvodu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Skúmanie právnej otázky, ktorá doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená je však podmienené skutočnosťou, že na tejto právnej otázke bol založený výrok rozhodnutia a vychádzal z dôkazov, ktoré boli pre posúdenie oprávnenosti návrhu záväzné.

24. V konkrétnom prípade žalobca za takúto otázku označil, či železničný most je v zmysle občianskeho práva, vecou a v prípade ak je vecou v zmysle občianskeho práva, či žalobca nadobudol k mostu vlastnícke právo.

25. Otázka, či žalobca nadobudol k mostu vlastnícke právo je v podstate predmet návrhu, ktorým žalobca požadoval určiť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré v žalobe odvodzuje od toho, že na základe zmluvy o dielo č. S. uzavretej podľa § 536 a nasl. Obchodného zákonníka ako zhotoviteľ realizoval dielo vymedzené v prílohách zmluvy stavebné objekty, stavby „Q., k. ú. S.“ presne v zmluve vymedzený, ktoré objekty sú súčasťou stavby F..

26. Zo zmluvy o dielo č. S. (list v spise č. 21) vyplýva, že táto bola uzavretá podľa článku 1 medzi objednávateľom - OHL ŽS, a.s. ako objednávateľom a zhotoviteľom - I. H. - STAVBY. Z dodatku č. 3 k zmluve o dielo (list v spise č. 31) je zrejmé, že v bode 102 bol uvedený pôvodný zhotoviteľ a v bode 1.3 nový zhotoviteľ - Euro Continental, ktorí sa v článku 2 dohodli, že zhotoviteľ a nový zhotoviteľ podľa § 531 zákona č. 40/1964 Občianskeho zákonníka, že nový zhotoviteľ nahrádza v zmluve o dielo pôvodného zhotoviteľa a preberá za neho všetky práva a záväzky zo zmluvy o dielo vyplývajúce a objednávateľ so zmenou zmluvy, v osobe zhotoviteľa súhlasí. Ani z jedného dohodnutého ustanovenia v zmysle predložených dôkazov nevyplýva, že by zhotoviteľ k dielu vykonávanému na základe predložených zmlúv nadobúdala objekty do jeho vlastníctva. Tvrdenie žalobcu v článku II bod AD.B (jeho vyjadrenia, vo veci určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, list v spise č. 135) vyplýva, že pre určenie vlastníckeho práva je podstatné aj to, kto dielo uskutočnil s právne relevantným prejavom úmyslom mať dielo pre seba. Skutočnosť, že žalobca vykonával dielo so zámerom a úmyslom, že stavba bude jeho originárnym spôsobom vlastníctvom, je pre nadobudnutia vlastníctva bezpredmetná. „Znenie ustanovenia § 542 Obchodného zákonníka ods. 1, podľa ktorého žalobca vykonával dielo vo vlastnom mene, na vlastné náklady a na svoje nebezpečenstvo“ nezakladá vznik práva na vlastníctvo vykonaného diela. Odovzdanie a prevzatie diela dohodnutého v zmluve o dielo je dôkazom o tom, že zhotoviteľ pre objednávateľa dielo riadne vykonal a odovzdal objednávateľovi v súlade s podmienkami dohodnutými v zmluve o dielo a projektom, ktorý je obvykle súčasťou zmluvných dojednaní. Zápisnica o odovzdaní a prevzatí diela v žiadnom prípade nezakladá právo nadobudnutia k vykonávanému dielu.

27. Znenie ustanovenia § 542 Obchodného zákonníka, na ktoré sa žalobca v návrhu na začatie konania, ako aj v jeho dovolaní odvoláva, ktoré znenie je dispozitívnej povahy, rozhodne nezakladá právo zhotoviteľa k nadobudnutiu vlastníctva diela, ktoré pre objednávateľa vykonal.

28. Úvahy a citovaná judikatúra, ako aj jurisprudencie, že most môže byť samostatnou vecou, ako aj nesúhlas s tvrdením, že most nie je vecou, len samostatnou súčasťou veci, sú pre posúdenie určenia vlastníckeho práva zhotoviteľa k nehnuteľnosti, ktorú zrealizoval zhotoviteľ pre objednávateľa, absolútne bezpredmetné.

29. Nesúvisiace s predmetom sporu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vykonaných zhotoviteľom pre objednávateľa na základe zmluvy o dielo založenej v spise sú aj otázky citované v článku IV, dovolania v bode 1 a 2 označené za také, ktoré v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu neboli riešené.

30. Pokiaľ má dovolací súd dospieť k právnomu záveru, že ide o dovolanie prípustné s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 C. s. p., musí ísť rozhodne o také otázky, ktoré s rozhodovaným sporom súvisia a rozhodnutie, napadnuté dovolaním záviselo od vyriešenia týchto otázok. Žalobcom označenej právnej otázky, ktorá ešte rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola riešená, však s prejednávanej sporom nesúvisí, a preto pre rozhodnutie o dôvodnosti dovolania je bezpredmetná a prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. nezakladá.

31. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a na to, aby vyvolalo právne následky, a teda mohlo byť predmetom prejednávania na dovolacom súde, musí spĺňať podmienky predpokladané zákonom. Jednoznačne musí ísť o dovolanie prípustné a má slúžiť na odstránenie zmätočnosti a nesprávneho procesného postupu a nesprávneho právneho posúdenia. V ustanovení § 421 C. s. p. Civilný sporový poriadok pripúšťa dovolanie za predpokladov však zakotvených v ustanovení tak, aby boli uskutočňované sporovým stranám im patriace procesné práva v takej miere, že nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V danom prípade žalobca prípustnosť dovolania s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. nepreukázal.

32. Ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít a ak tejto ustálenej rozhodovacej praxi niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

33. Dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné (§ 447 ods. 1 písm. c/ C. s. p.).

34. Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 35 C. s. p.) s poukazom na uvedené, dovolanie žalobcu ako neprípustné podľa § 447 ods. 1 písm. c/ odmietol.

35. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

36. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.